

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: A budai régi Szent János-kórház krónikája

Forrás:

Magyarország

3/n

1923. 12. 23.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

614.441

Hely

Idő

"1923"

Személy

Közp

A budai régi Szent János-kórház krónikája. Buda és Pest városok egyesítésének ötvenedik évfordulója alkalmából egy lelkes budai orvos, Guszman József doktor megírta és kiadta a budai régi Szent János-kórház történetét. A budai régi Szent János-kórház krónikája című könyv, címlapján az öreg budai kórház kedves nonlokképével, alig 44 nyomtatott oldalas füzetke, mégis sok más vaskos műnél súlyosabb, mert az alapos kutató a sok forrásmunka feltárásával, szeretetteljes tanulmányozásával megvilágítja és leírja a régi Buda többévszázados egészségügyi állapotait. Az ódon Szent János-kórház falain belül és megkíváló Szent János-örszobra körül a harcok fergetegitől lerombolt Buda újra tekintélyes várossá épül, sőt polgárainak áldozatkész-ségéből lépcsőről lépcsőre megszervezi, a századok folyamán kiépíti — az ősi várfalak aljában — közegészségügyi intézményeinek első bástyásházát, az egész országban nagyhirűvé vált budai régi Szent János-kórházat. Eszerint 1688-ban még csak 1 sebészorvos volt az egész Budán, 1695-ben a Vizivárosban volt valamiféle, a kórházat sejtető épület, ez a *Bürgerspital*, a mai régi Ganz-gyár öntőházának helyén, a Királyhegy utcában terült el. A régi Szent János-kórház első csiráját a 18. század elején (1710) Pest-Budán kitört pestisjárvány hozta létre, még pedig azon a helyen, ahol a kórháznak ma a Szegényház-utcai szárnya foglal helyet. A kórházzal szomszéd volt a *Schiesstadt*, a polgári lövőde. A betegek eltartására szükségeseket úgy koldulta össze a megbízott asszony. A kórházban elhalt szegények eltemetéséről az időben a 4 városi éjjeli őr gondoskodott, az elhaltakat éjjel vitték ki a temetőbe. Az áldozatkész polgárok alaptárgyaiból olyan szépen fejlődött, terjeszkedett a kis kórház, hogy a kórháznak 1735-ben — a kedves jezsuita stílussal — a nepomuki Szent Jánosról nevezett kápolnája

is felépült. Az öreg Szent János-kórház tulajdonképpen fénykora 1777-től kezdődik, amikor Budán, nagyhirű orvos-tudósokkal, az orvosi egyetem megnyílt. A máig fennálló emeletes kórház alapkövét József nádor és neje, *Mária Do-rotyka* főhercegnő — nagy ünnepségek közepette — 1819 október 13-án tették le. A kórház hatalmas barokkfrontjával, két római jón-oszlopával építészetiileg is egyik legdiszesebb, jelentős épülete lett Budának. Ez időtől maiglan a lelkes kutató Guszman József orvosdoktor az ódon kórház fennmaradt irataiból sok eredeti adatot összeegyeztetett, amelyekből kiváltképpen érdekesek: A fertőző nöbetegek ágya körül látjuk a *ketrecet*, amely arról volt jó, hogy így nem szökhettek a kórház férfi betegeihez. Az elmebajosokat a ház-mester ápolja. 1849 május 5-én Budavár ostrománál idehozták az első két sebesült honvédet: *Fábián* Józsefet és *Tevel* Sándort. Érdekes, hogy 1854—57 között, a teljes németvilág közepette, az orvosi törzskönyveket magyarul vezették. A boncoló-jegyzőkönyveket ellenben csak 1868 január 13-tól vezették magyarul. Minő fordulása az időnek, a régi lövőde biedermeier-épületét később a kórházhoz csatolták s Guszman doktor, a kórházi osztály átvételekor, éppen a volt lövőház *jánctermében*, a budai fényes bálók hajdani színhelyén fedezett fel egy koporsóraktárt. Az omladozó bálteremben egyszerű deszkaszalagból összetákolott koporsók heverték porosan szanaszét. Guszman doktor derék munkája méltó a nagyobb figyelemre és dícséretre, vajha e lelkes kutató az öreg budai kórház volt és mostani orvosainak lehetőleg teljes névsorát, működési időhatárát is hozzáfűzte volna érdekes, szép művecskéjéhez. A régi Szent János-kórház különben 1916 óta csak bizonyos női betegek elhelyezésére szolgál. (mp.)

Székesfővárosi házinyomda 1922